

عملکرد تولید ناخالص داخلی در نه ماه نخست ۱۳۹۶ بر حسب هزینه و فعالیت

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی

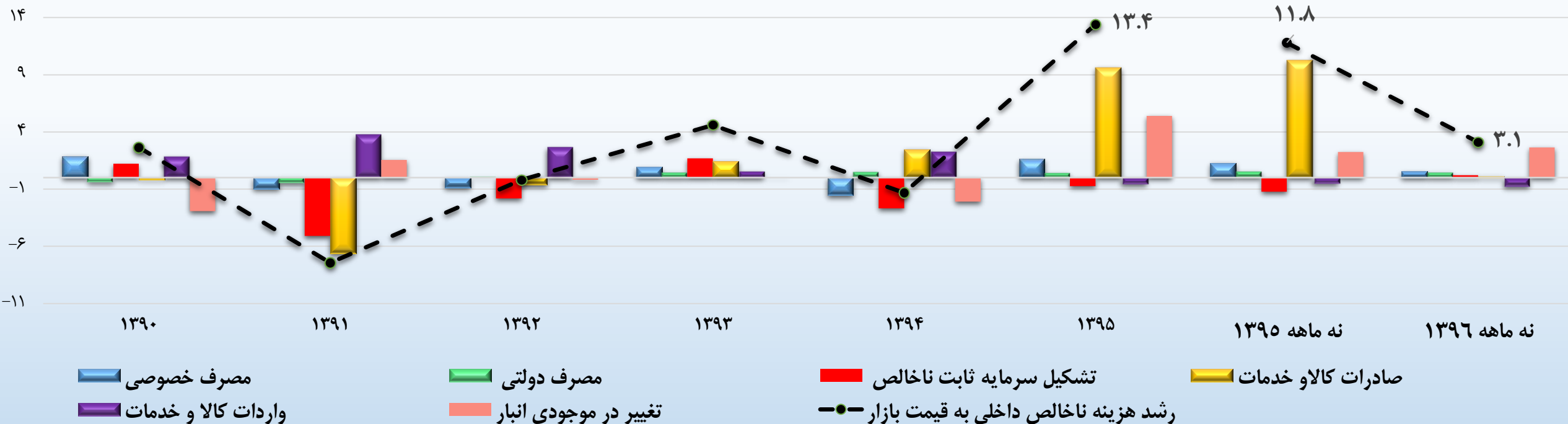

تولید ناخالص داخلی

از منظر اقلام هزینه ای

منبع: داده های بانک مرکزی و محاسبات کارشناسی

نمودار ۱- رشد هزینه ناخالص داخلی (درصد) و سهم اقلام هزینه ای در رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

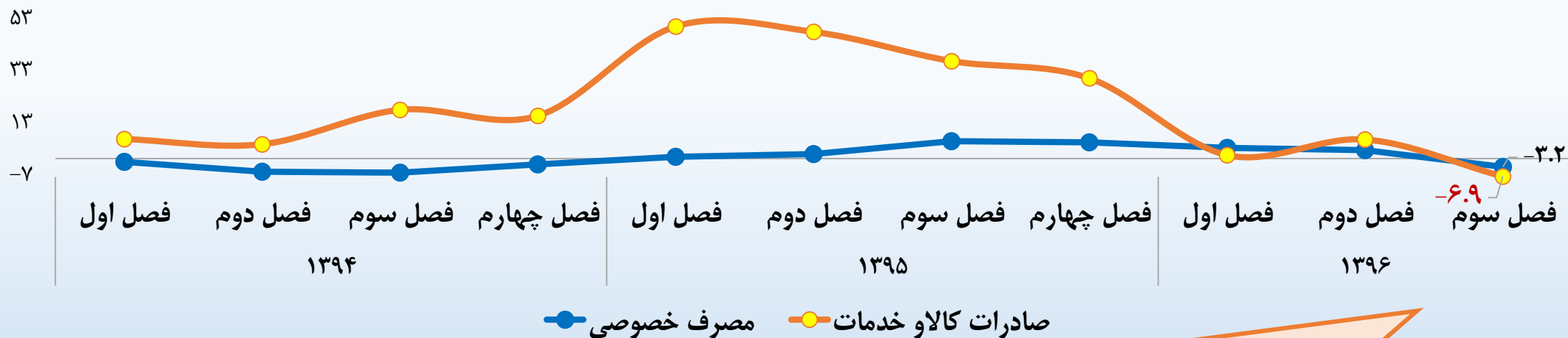

طی نه ماهه ۱۳۹۶، تولید ناخالص داخلی (برحسب اقلام هزینه ای و بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۰) نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۵، ۳.۱ درصد رشد داشته است. ۰.۵ واحد درصد از این رشد از محل مصرف بخش خصوصی، ۰.۴ واحد درصد از محل مصرف دولتی، ۰.۲ واحد درصد از محل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و ۰.۱ واحد درصد از محل افزایش صادرات بوده است. افزایش واردات نیز سهم منفی ۰.۸ واحد درصدی در رشد تولید ناخالص داخلی داشته است. به طور کلی، سهم عوامل اصلی نامبرده در رشد نه ماهه ۱۳۹۶، تقریباً ۰.۵ واحد درصد بوده است.

نمودار ۲- تعمیق مشکل کاهش تقاضا در اقتصاد کشور در فصل سوم ۱۳۹۶

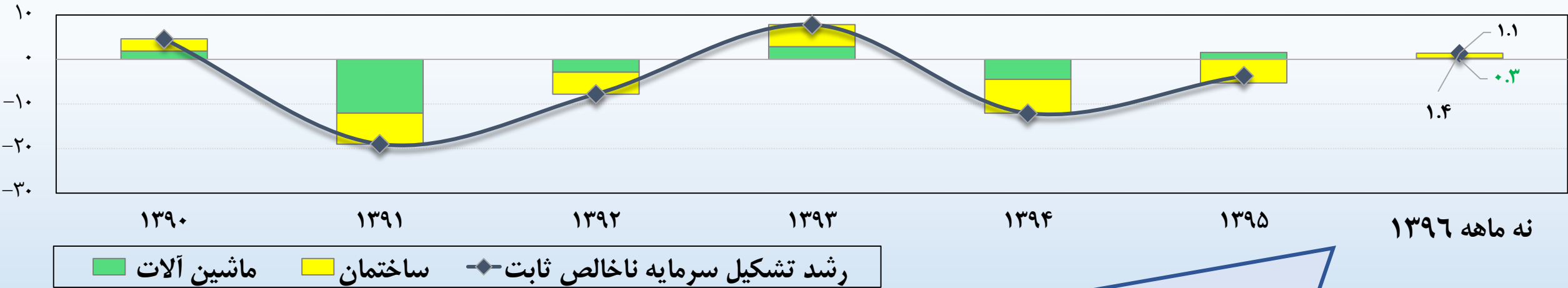
روند فصلی رشد ارزش افزوده بخش خصوصی و صادرات کالا و خدمات نسبت به فصل مشابه سال قبل

- ❑ نکته قابل توجه تغییرات موجودی انبار و اشتباهات آماری در نه ماهه نخست ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۵ است که افزایش آن تقریباً سهم ۲.۶ واحد درصدی در رشد ۳.۱ درصدی تولید ناخالص داخلی کشور داشته است. به عبارتی؛ بدون در نظر گرفتن اشتباه آماری و تغییرات موجودی انبار، رشد اقتصادی کشور در نه ماهه نخست ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال قبل، تقریباً ۰.۵ درصد خواهد بود.
- ❑ چنانچه تغییر در موجودی انبار عامل مسلط در افزایش مجموع اشتباهات آماری و تغییر موجودی انبار باشد، احتمال کاهش تقاضا در اقتصاد و اثرات تاخیری آن در رشد های آتی وجود دارد. شواهدی مانند رشد پایین مصرف بخش خصوصی و تغییر ناچیز صادرات طی نه ماهه و در مقابل افزایش موجودی انبار و همچنین رشد منفی توام مصرف بخش خصوصی (منفی ۳.۲ درصد) و صادرات کالاها و خدمات (منفی ۶.۹ درصد) در فصل سوم ۱۳۹۶، تاکید مجددی بر مشکل پایین بودن تقاضا هم در حوزه داخلی و هم خارجی است.

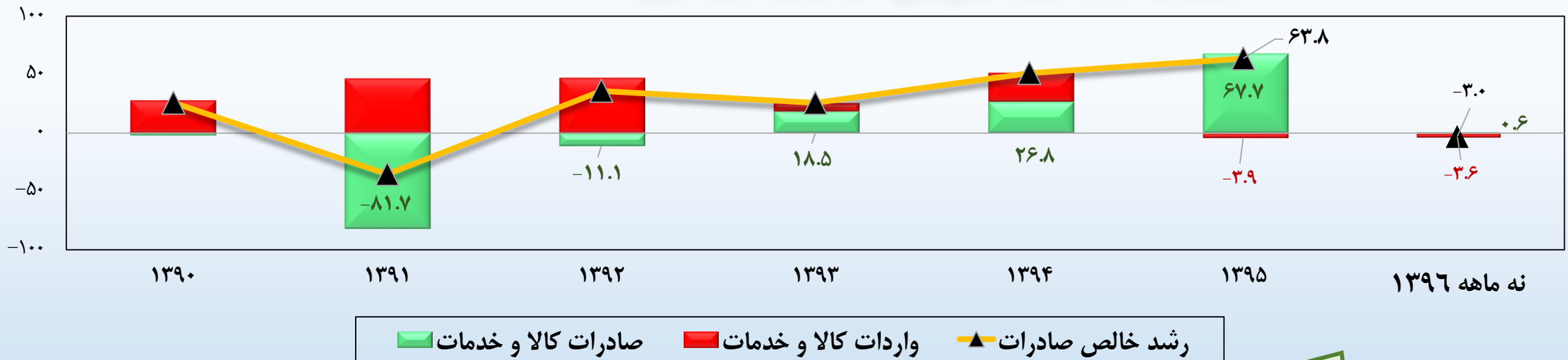
نمودار ۳- رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (درصد) و سهم اقلام هزینه ای آن در رشد(واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

❑ در نه ماهه ۱۳۹۶ میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ معادل ۸۱.۴ هزار میلیارد تومان ثبت شده است. این میزان سرمایه گذاری نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۵ رشد ۱.۴ درصدی را تجربه کرده است. یکی از نکات مثبت در رابطه با رشد سرمایه گذاری طی این مدت، استمرار روند افزایشی این متغیر طی فصول دوم و سوم بویژه رشد ۴.۴ درصدی آن در فصل سوم بوده است.

❑ عامل مسلط در افزایش سرمایه گذاری طی نه ماهه، افزایش سرمایه گذاری در بخش ساختمان بوده است. رشد میزان سرمایه گذاری در بخش ساختمان در نه ماهه ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۵ معادل ۱.۶ درصد بوده و سهم ۱.۱ واحد درصدی از رشد ۱.۴ درصدی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به این بخش اختصاص داشته و رشد سرمایه گذاری مولد که عمدتاً در قالب ماشین آلات صورت می گیرد، ناچیز بوده است.

نمودار ۴- رشد خالص صادرات کالا و خدمات (درصد) و سهم صادرات از رشد هزینه (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

❑ خالص صادرات (تفاضل واردات از صادرات) در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۶ رشد منفی ۳ درصدی را تجربه کرده است.

❑ واردات کالا و خدمات طی ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۶، ۹.۲ درصد افزایش یافته است و به عنوان عاملی در جهت کاهش خالص صادرات و به تبع آن تولید ناخالص داخلی کشور عمل کرده است.

❑ صادرات کالا و خدمات طی ۹ ماهه نخست ۱۳۹۶، حدود ۰.۴ درصد رشد داشته است و سهم ۰.۶ واحد درصدی از رشد خالص صادرات را به خود اختصاص داده است.

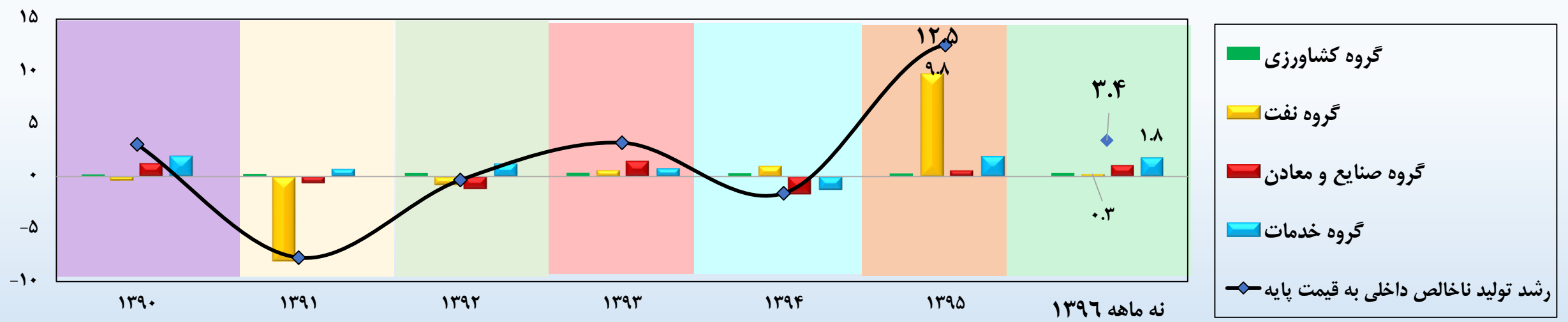

تولید ناخالص داخلی از منظر فعالیت های اقتصادی

منبع: داده های بانک مرکزی و محاسبات کارشناسی

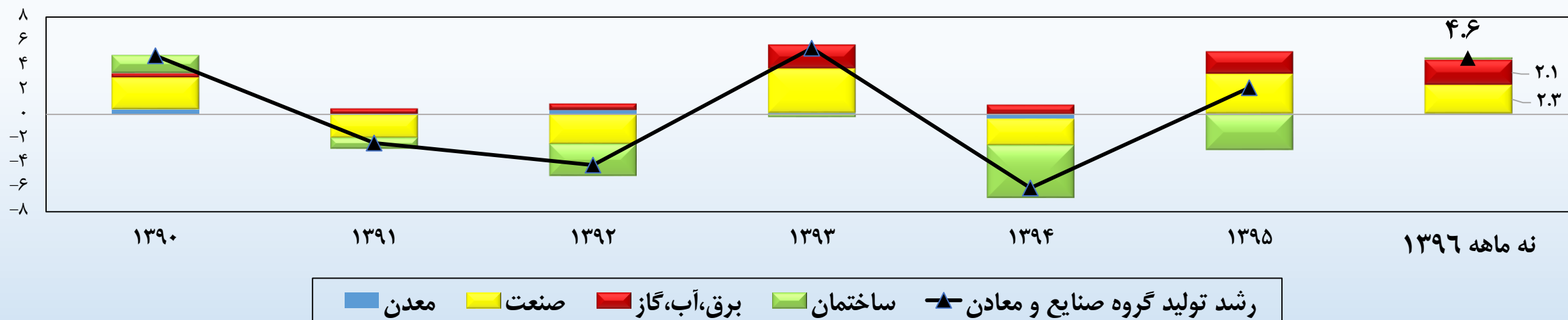

نمودار ۵- رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه و سهم ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی (واحد درصد) - نسبت به مدت مشابه سال قبل (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)

- ☐ رشد اقتصادی نهم ماهه نخست ۱۳۹۶، معادل ۳.۴ درصد بوده است. مابین فعالیت های اقتصادی بیشترین تاثیر در رشد اقتصادی را بخش خدمات داشته است.
- ☐ میزان ارزش افزوده بخش خدمات طی نهم ماهه ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۳.۷ درصدی داشته و سهم ۱.۸ واحد درصدی از رشد اقتصادی کشور در این مدت را تشکیل داده است.
- ☐ بعد از خدمات، گروه صنایع و معادن دومین عامل مسلط رشد اقتصادی کشور در نهم ماهه ۱۳۹۶ بوده است. رشد ارزش افزوده این فعالیت اقتصادی معادل ۴.۶ درصد و سهم آن از رشد اقتصادی ۱.۱ واحد درصد بوده است.
- ☐ سهم گروه کشاورزی و گروه نفت از رشد اقتصادی کشور در نهم ماهه ۱۳۹۶ هر دو معادل ۰.۳ واحد درصد بوده است.

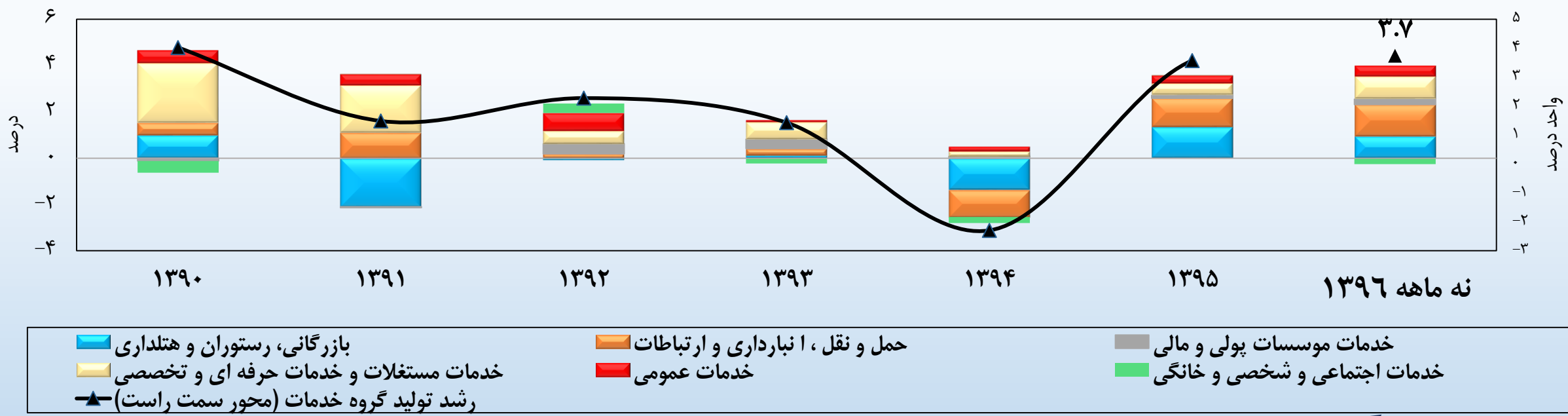
نمودار ۶- رشد تولید گروه صنایع و معادن (درصد) و سهم اجزای آن از رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

- عوامل مسلط در رشد حدود ۴.۶ درصدی ارزش افزوده گروه صنعت و معدن در نه ماهه سال ۱۳۹۶، به ترتیب بخش های صنعت (سهم ۲.۳ واحد درصدی) و بخش برق، آب و گاز (سهم حدود ۲.۱ واحد درصدی) بوده اند.
- از میان زیرمجموعه های گروه صنعت و معدن، بخش آب، برق و گاز با رشد ۷.۲ درصدی و بخش صنعت با رشد ۴.۷ درصدی بیشترین رشد را داشته اند.
- نرخ رشد تولید در بخش ساختمان و معدن در نه ماه نخست سال ۱۳۹۶ به ترتیب حدود ۰.۸ درصد و حدود ۱.۹ درصد بوده است.

نمودار ۷- رشد تولید گروه خدمات (درصد) و سهم اجزای آن از رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

مطابق نمودار ۷، در شش ماهه نخست سال ۱۳۹۶، گروه خدمات با سهمی معادل ۱.۸ واحد درصد از رشد تولید ناخالص داخلی بیشترین سهم را در رشد ۳.۴ درصدی تولید ناخالص داخلی داشته است.

ارزش افزوده گروه خدمات رشد ۳.۷ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۵ داشته که در میان اجزای این گروه، بخش حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات با سهم ۱.۴ واحد درصد و گروه بازرگانی، رستوران و هتل داری با ۰.۹ واحد درصد بیشترین نقش را داشته اند.